

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЮДНЕНИХ ДЕРЖАВКАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ

РІК XXIX. ЧИСЛО 184. ДЖЕРСІ СІТІ, Н. Дж., ВТОРОК, 9-го СЕРПНЯ 1921.

VOL. XXIX. No. 184. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, AUGUST 9, 1921.

THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

УБИЙНИК ГЕТФІЛДА ПРО СВІЙ ЗЛОЧИН

ЛАЙВІЙ ПІДНОСЬТЬ САМООБОРОНУ ЯК ПРИЧИНУ УБИЙСТВА ГЕТФІЛДА.

ВЕЛЧ, Вест Верджінія, 6. серпня. — С. Е. Лавал, детектив компанії Болдвін-Фелтс, котрий вже тепер за запорукою на розпору за убиття Сіда Гетфілда і Еда Ейбейсера, розмовляв нині з газетарями. Підчас своєї розмови сказав він:

„Мені жаль було стрляти до одного або другого, але це був чистий випадок оборони, і більше нічого.“

Лавал казав, що йому уже не раз говорив люди, що Сид Гетфілд відрізнявся, що його вб'є за його знання підчас лісної розправи, що відбувалися в Матепан останнього лютого. „Я знав, що Сид Гетфілд ривий, що це добра нагода, то се або мого життя або його.“ — говорив детектив.

Він далі так описував саму подію:

Від снігів на баштах коло судового будинку, коли надійшли Гетфілд, Ейбейсери і їх жінки. „Я прикладом поглянув на дауну сходів і побачив там Сіда Гетфілда, Еда Ейбейсера і їх жінки. Вони дивилися на мене і поглядали на себе, покочуючи головами. Сид сказав щось до Еда, але я не чув його слів. Нагоду вони розступилися. Я побачив, як лице Сіда Ейбейсера змінювалося. І один і другий поспігнув по свій револьвер. Сид вистрелив до мене першим, а я зараз відстрілював до нього.“

„Я мав два револьвери і вживав обох. Сид захитався і впав, а за ним зараз впав Ейбейсер. Тоді пані Ейбейсера напала на мене з парасолькою. Я схопив за парасольку, відкинув її пішов до уряду Габорада, мирового судді, і віддав в його руки. Говорив про те, що я мав стрляти до деякого і яку нежитьіву Еда Ейбейсера; неперпадо.“

Мігел, начальник поліції в Велч, говорив, що після битви він взяв з руки Ейбейсера ще горячий револьвер з вистреленими набоєм, та що він найшов в споднях Гетфілда короткий револьвер.

Після обчислення Лавал, битва коло судового будинку не тривала довше як чверть хвилини.

Як самий Лавал зізнав недавно, він представляв себе за майнера і жив перебарив за майнера серед копанячих робітників після владної битви на вулицях Матепана, в котрій погубило сімсот детективів та трох горожан міста.

ХОЧУТЬ ПОКИНУТИ ПЕРЕГОЇ ІМІГРАНСЬКИХ КОРАБЛІВ.

ВАШІНГТОН, 6. серпня. — Імміграційний закон, обмежуючий число іммігрантів з промислових країн, має виконуватися наперів іммігрантів до Америки. Дуже часто трапляється, що на морі знаходяться два або й три кораблі, значить тільки імміграція з того самого краю, що вони несі не будуть могли бути допущені на основі нового закону. Частя з них буде мусять бути відослана, а корабельна компанія повинна буде мусять заплатити за їх переїзд до порту відходу, не маючи жодної при тім гарантії, що пасажир пі зверне гроші за переїзд. Сю чому деякі корабельні рійних компаній грошило послідніми часами до правлячих перегоїв, бо кожний корабель старався як найкорше заїхати до порту, так як се могло значить допущення його пасажирів або їх відкинення.

Сі перегої не зовсім то безпечні для морської плавани на повні океані, а ре менше безпечні для невеличких кораблів і суден, плаваних попері береги Америки та портами. Недавно пішлося як велику засаду зі сторони одного англійського корабля, що він женуся зі своїми пасажирами до люборської порту задержався, щоб переїхати на найвищий перед ним портовий корабель, а не погнав на нього і не розбив його.

Тепер уже імміграційні власті вмішуються в сю справу і запропонували перевезенню компаній, щоб вони за гори по розумівалися, чимно пасажирів брати, щоб не пішлисе не гати на „чоломаше жарку до порту.“

В конгрес роблять рішю зусилля, щоб тіх іммігрантів, що приїхали понад означене число, допустити з людяних мотивів.

ВЕЛИКИЙ ЛАКАВТ ІЮНІНИХ МУЗИКАНТІВ В НЬЮ ЙОРКУ

НЬЮ ЙОРК, 6. серпня. Ньюйорські театральні підприємці відправили з роботи коло двох тисяч юніонних робітників, приймаючи їх назда лише тоді, як вони згодяться на знижку своєї заплати та на відступлення з юніон, котри дотепер називалася зльокаль число 310. Музиканти обурюються на менеджера театрів, котри хочуть платити музикантам по 40 доларів тиждень за 9 годиною працю через сім днів в тиждень, та на смішувание менеджера в їх юніонній спілці. Менеджері кажуть, що вони мали контракт з союзом музичних юніон, так званий Американською Федералею Музикантів, а не з зльокаль 310; як же тепер сеї зльокаль, до котрого належали Ньюйорські музиканти вступили з союзу, то тим самим менеджери не мають ніякої умови з музичними музикантами.

ПОЛЬЩА ПЛЯНУЄ АВАНТУРУ В ГАЛИЧИНІ.

Кореспондент „В Утр-Абенд-блят-у“ повідомляє з Варшави, що в польських урядових колах планує заплановані з союзу приводу, що Рада Амбасадорів має незбаром приступити до вирішення скіано-галицького питання, котре, як сподіються, не впаде на користь Польщі. В останніх днях відбувалися строга довірчии наради польської ради міністрів, присвячені справі Східної Галичини.

На підставі достовірних інформацій можна сподіватися, що Европа знаходиться на передодні нової польської авантюри. Подібно як генералові Желіговському для Вильни, а Корпантому для Горішнього Шлеску, доручено „деофіційно“ знаому з битв проти західно-української армії у Східній Галичині в 1919 р. та відомому із своєї жорстокості генералові Янушевичові організувати таємно в занятій в сучасний мент Подляки Східній Галичині польську армію добровольців. Для свого отримав генерал Янушевич від президента Пилсудського і від польського військового міністерства випустку на неозначений час та далеко відлучити уговорювачів.

Одночасно вислано одну з найкращих польських дивізій до Східної Галичини та таким чином зміцнено вже і без того дуже сильну польську окупаційну армію. По відомому зраку вислано сюди також велику кількість „агитів-провокаторів“, щоб викликати повстання українського населення, яке мало би оправдати виступ польського війська і польських добровольців. Польські круги надіються в сей спосіб захопити Східну Галичину під свою юрдіцію на неозначений протяз часу.

УКРАЇНЦІ В ГАМБУРГУ.

Є нас тут в Гамбургу мала колонія Українців зі Східної Галичини і Буковини. Є між ними ремісники, робітники, кілька купців і урядників, що працюють при еміграційному товаристві. Поки що поводитися нам добре. Перед війною було нас багато більше, був окремий український клуб („Січ“). Тепер організуємо знову наше товариство, бо не маємо великої надії, що скоро будемо могли вернути до рідного краю. Є тут також багато Українців-Придніпрянців, які мають повну свободу і найшли добру роботу. (Кореспонденція з Гамбургу).

ПОДЛЯКІ ЗАКРИВАЮ УКРАЇНСЬКІ ГОРОЖАНСЬКІ КОМІТЕТИ.

В ч. 110 зльокського „Вперед“ читаємо: „Окружні Українські Горожанські Комітети в Стрию і Іоджовію зависли створства в їх діяльності. „Маємо інформації, що стало ся це на основі розпорядку намісництва і що на основі цього розпорядку будуть завішені в своїй діяльності всі Українські Горожанські Комітети в краю.“

НАСИЛЬСТВО НАД БІЛОРУСАМИ

Віденський білоруський часопис „Крилиця“ доносить у статті „Погром білоруської школи“: „Після рійського миру польська влада з небажудом до сі пори ненавистю накинута на білоруську школу. Все се, що з таким трудом було зроблено білоруським громадянством для своєї рідної школи за час існування „Середньої Литви“, тепер нівечиться і нищиться. В Гродненщині, як до приходу большевників, так і по їх відході, всі заходи учителя, щоб відкрити білоруську школу, завідувати не вдаються. А коли де небуди серед православного селянства і на їх примиті кошти удалось відкрити школу, місцеві жандарми зараз закривають її, як напри в Ліденщині, Волковського повіту і т. п. Надувають на не, що тут більшість Білорусів і притому майже половина православних, білоруська школа ніяк не може відкритися, бо се не дозволяє польська влада. Так всі пішло по рішенні варшавського міністра Скульського, який сказав, що за 50 літ Білорусів не буде. „І дико і болюче.“ „Робітник“ знову доносить, що польська поліція в Гродні приступила до ліквідації білоруських організацій. Вона закриває помешкання і бібліотеку білоруського національного комітету. Ті репресії викликають сильне огорчення серед Білорусів.“

ВВІЗ ДО АМЕРИКИ НАЛОПІВ.

Заведено в Америці прогібіцію, не дозволяють провадити публічною жарячих напоїв, федеральні власті титнуть людей за дурницю перед суд, а мимо сего чим раз більше справаджують до Америки ріжних напівчиків з Європи, за поволенням уряду.

Американський секретаріат торгівлі обчислив, що в сім році ввезено до Америки горячих напівчиків за суму 5 мільйонів доларів. В попередній році привезено лише за 50 тисяч доларів.

Найбільше спроважено вина, бо аж два мільйони галлонів. Горілки спроважено 195 тисяч галлонів в сім році, попереднього року лише 32 тисяч галлонів. Значить прогібіція в Америці зростає.

ДИТЯНА З ДВОМА ЖОЛУДКАМИ.

Природа часами покекує собі над чоловіком, що його потому надарує на всілякі не потрібні клопоти і неприємності.

В статті Віконсія уродила ся дитинка, що її прирда надала аж двома жолудками. „Лікарям не дуже сподобався сей жарт природи, тому порішили виконати операцію, щоб не потрібний другий жолудок усунути, бо після їх думки один жолудок зовсім повненько вистарчить чоловікові. Операція вдалася замислено, і дитинка вже нічим не буде відраджуватися від другого жолудка.“

ВИДАЛЮЮТЬ ЧУЖИНСІВ З УКРАЇНИ.

ПАРИЖ, 6. серпня. — Телеграма з Москви доносить, що зовтське правительство зажадало від уряду англійського, грецького, еспанського і італійського, щоб безприводно поштарлися вивезти з України своїх горожан, бо там ісема добуво пожини навіть для свого населення.

РУМУНІЯ ЗНОСИТЬ ШЛЯХОЦЬКІ ТИТУЛИ.

БУКАРЕШТ, 6. серпня. — Міжнішніми законами, які румунський парламент ухвалив в попередніх часах є закон, який зносить усі шляхоцькі титули в Румунії. Після сего закона, румунським горожанам не буде відібно вживати титулу: князя, графа, барона, чи звичайного шляхтича. Також не буде відібно приймаати такі титули від заграничних держав.

АМЕРИКАНЦІ ПЮТЬ БОГАТО КАВІ.

Від часу, коли ніби введено в Америці прогібіцію, зросло спожиття кави о 21 процент, або о 100 склянок на особу більше, як перед прогібіцією.

Від 30. червня 1920 до 30. червня 1921 спожито в Америці 1 мільярд 282 мільйонів фунтів кави.

Якби сю каву розділили рівномірно на всіх мешканців Америки, то на кожного мешканця, wraz з дітьми, впаде по 484 склянки кави.

Прочий світ, без Америки, вжив за послідний рік лише 2 мільярди 500 мільйонів фунтів кави.

КАЗКИ ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ЗОЛОТО.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 16 липня. (Русп.). З Москви повідомляють, що всі відомості про те, що ніби то большевники почали бити срібних і золотих монет — навітряні збільшення большевицькими агентами. Дійсно большевицькі з промисловий-агентами метою зробили кілька сот срібних і золотих монет і дустали їх до Європи, щоб підірвати казку про совіцькі запаси золота і срібла. Далі цього „чеканка“ не посувається.

СТРАШНА СПЕКА В ІТАЛІІ.

Сего року пагують незвичайні спеки в цілій Італії, яких найстрашніший але не пам'ятають. Минувшого тижня згинуло 17 осіб від сонячного поряження. Крім спеки дається сего року в знаки італійського населенню часті шкільові і воздушні труби, які спричинюють значні матеріальні шкоди, так в містах, як також на селі, бо засиплюють глибокі огороди малими піску з афрїканських пустинь.

НАЙВИСША РАДА ЗАСІДАЄ СЕГОДНЯ

Сегодня починає свої засідання в Парижі Найвища Рада, зложена з представників Великої Британії, Франції, Італії і Японії. На засіданні буде також брати участь, вправді лише в характері дорадника — заступник Злучених Держав. Подковник Джордж Герві, американський амбасадор при англійській правительстві, є сям дорадчим учасником Америки на засіданні Найвищої Ради.

Найвища Рада має до вирішення цілий ряд незвичайно важних kwestій.

В першій мрії прийде на денний порядок справа Горішнього Шлеска.

Відтак справа допомочи голодуючій Росії. Далше справа Малихого Студю і всілякі конфлікти поміж неодинокими державами Європи.

Се запланована Найвищою Радою має спосібність не одно лихо направити, яке заподіяла мирова конференція в Версаля, але змогу поправити нещоду політичну похибку, яку мирова конференція поповнила.

Тим більше, що тепер, по двох роках після парижської мирової конференції, цілий світ наважно переконаний і багатьох, що установлений над між державами і народами Європи, може тільки тоді остоятися, коли буде оснований на справедливості і суштинності.

В послідних часах станула на вістрі меча цілої світової політики справа Горішнього Шлеска.

Між провідними алітністськими державами, Англією і Францією, при тій справі повстала поважна ріжниця думок.

Річ йде о імперіалістичну Польщу. Французька політика надало хоче поправити Польщу в її імперіалістичних стремліннях, коштом чужих народів.

Не лише коштум Цієї Польща хоче розісти. В головній мрії коштум українського народа.

На мировій конференції в Версаля, Польща головню завадки „вист-президентови“ Високовому дістала Позволення „жягнїтських держав на воєнну окупацію Східної Галичини.“

Тепер свід бачити, на яких основних і як доводилося справу, виршується мировою конференцією і як дозволюючи справу.

Один чоловік, на жаль був ним ніхто ніколи не бувши президент Високов, що також на жаль, представив собою в Парижі споводолюбний американський народ — зєднаний за справу імперіалістичної Польщі політичними ключовими, в ролі Палерського, потрапив владати в неволю і на знищення цілий український народ Східної Галичини.

Справа української Галичини буде мусять бути вирішена остаточно в міжнародній дорозі і буде мусять бути вирішена на основі справедливості.

Потребу сего добувають вже державні і політичні керівники деяких великих держав.

Лише одна Франція безоглядно попірає ще далі польське насильства і польське нахальство.

Є певна річ, що вже на сім конференції Найвищої Ради, справа Східної Галичини буде порушена.

Бо справа державного права українського народу Галичини є актуальною справою міжнародної політики, тому, що з сего права український народ ніколи не зрентигує.

КЕРЕНСЬКИЙ ВИБІРАЄТЬСЯ ДО МОСКВИ НА МІСЦЕ ЛЕНІНА.

ПАРИЖ, 6. серпня. — Александр Керенський заявив сегодня перед кореспондентом газети „Нью Йорк Амерікан“, що американське правительство сприяє його замірові, щоб обня знова правління в Росії.

Високий урядник французького міністерства заграничних справ заявив сегодня Керенському, що французьке правительство хоче всяких спосібів, щоб небула в Росії і голод, який гроить 38 мільйон російських селян, використати для повалення большевиського уряду, і коли Ленін не уступить, поміч Росії буде здохлава.

Повніші факти одержані з найлучших жерел, освітлюють правдиве значіння заяви Брідана, що Франція може участь в ратуночній акції ліній тоді, коли Найвища Рада одностайно поришить підтримати акцію Американської Ратуночної Адміністрації.

При кінці своєї розмови Керенський заявив: — Сподіюся, що в вересню буду вже в Москві. Було б не моральною з боку великих держав, колиб тепер не скористався з виняткової нагоди, щоб заявити „советі“. Годів зараза — се Божий палець на Росію.

ПОЛЬЩА БОТЬСЯ НАПІВУ ГОЛОДНИХ РОСІЯН.

ВАРШАВА, 6. серпня. — Мільйони людей, що відіють в Росії перед голодом і заразами — пруть на захід Польщі є в безперестійній небезпечі, що наядуть на них голодні російські маси. Для цих голодних сторожа є забавою, а гранічні лінії не існують. Голодні товни виваляються в глибо краю і втілюють перед маревом голодової смерті — не здержаться, як там, де знайдуть двома пожини.

Польські власті прочли вже застановлюватися над серйозністю ситуації.

Критичне положення Польщі комплікується значно се тим, що совєтське правительство висладе до Польщі около мільйона польських горожан, які виїхали з Польщі до Росії перек в польсько-російську границю біля Бараново, деено прибуває около 10 тисяч російських селян, які знаходяться в крайній нужді: голодні, хорі та без одніа.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 38 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1102 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Subscription rates table with columns for 'SUBSCRIPTION RATES', 'PERIODICITY', and 'ПОДАКОНО ЧИСЛО ТИМІНЦІ'.

3 Канада належить вислати гроші лише на т. з. Foreign Money Order.

Address: "СВОБОДА", 38 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

3 ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

УСТУПЛЕННЯ ГУБЕРНАТОРА ЖАТКОВИЧА. (Вид власного кореспондента).

Закарпатською Україною називають ту частку української землі, яка від решти українських земель відділена горами Карпатми. До розпаду Австро-Угорщини належала вона до Угорщини і тоді називали її звичайно "Угорською Руссю".

Положення закарпатських Українців під Угорщиною було дуже важке. Угорське правління з давніх давен старалося українській нард замирати й тому не допусало до розвитку української національної свідомості й культури.

Впливати на розвиток української національної свідомості Закарпатських Українців в Галичину було дуже важко. Угорське правління не гірше російського берігало від усіх "агітаторів".

Розпад Австро-Угорщини сколихнув і закарпатських Українців. В них прокинулася свідомість приналежності до великого українського народу.

На засіданні Української Національної Ради 3 с. ч. 1918 р. Станиславові, підчас проголошення зєднання українських земель в єдину Україну.

В с. ч. 1919 р. відбувся в Хусті Зїзд делегатів з цілої Закарпатської України, який так само зявився за зєднанням в Україну.

Одначе сталося інакше. Була українська держава зявлялася перешкоди, як спринципи теперішній сумний стан української справи.

Закарпатську Україну держави антанти віддали Чехословацькій Республіці, застерігаючи для неї автономію.

Домоганне прилучити Закарпатську Україну до своєї держави операції Чехи на договорі закључили між представниками Чехії й закарпатських Українців в Америці.

На основі цього договору чеське правління покидало Жатковича на губернатора автономної Закарпатської України.

Оновивши становище губернатора, Жаткович побачив, що

ДОСІ

БРУКЛИН, Н. П.

Народна робота в нашій громаді.

Бруклини сповняє свій обовязок народній солідарно, так що народні зачислені й до переходу громад у Зауєчних Деревках.

Дня 31 липня б. р. відбулися тут збори, скликані Комітетом Помочі Рідному Краєві.

Наш народ, що висловивши свій гнів проти уряду, що сї збори відбуваються зараз по богослуженню, і хто інтересується сею справою, може на них прийти.

Точно о 1-шій годині почулися отворини сї збори, президент Ратункович, Комітет, п. Григорій Борбак.

У відповідній промові він зазначив чїм сї збори, а вїдтак перешкоди, які сїм зборам, висловивши свій гнів за старого краю, а то: від Укр. Громадського Комітету у Львові, з Чехо-Словацькими від д-ра Смаля-Стошнього і з Відня, П. Лотова, від сїм зборів, п. П. Войтович.

При сїй нагоді Жаткович вголосив документи до історії порозуміння між Чехами і Закарпатськими Українцями в Америці.

І так Американська Народна Рада Закарпатських Українців ухвалила 26 липня 1918 р. в Мексикот отсі резолюції: 1) Закарпатські Українці мають відстати понув самостійність.

Коли се неможливо, то — 2) Закарпатська Україна має зєднатися з своїми братами з Галичини й Буковини. Коли й сього не можна бї зайїти, то — 3) Закарпатська Україна має відстати автономію.

Далї оголошує Жаткович текст декларації Середньо-Європейської Унії, яку ухвалено 26 жовтня 1918 в сїлі Незалежності в Філадельфії. В сїй декларації всі народи признають собі взаїмну самостійність.

В імені Чехії підписав сею декларацію Масарик, в імені Закарпатських Українців Жаткович.

Жаткович оголошує також вислід плебісциту, переведеного між Закарпатськими Українцями в Америці. За федерацією з Чехо-Словацькою зявилось 67%, з Україною 20%, з Росією 7%.

Як даальше піде справа автономії Закарпатської України, покаже будучиність.

За останні два роки національна свідомість серед Закарпатських Українців значно зростає. На всіх областях народнього життя йде праця. Вияжді українські часописи і книжки, закладають політичні, просвітні й господарські товариства, організують політичї партії.

Значити треба, що в сїй справі значну участь беруть галицькі Українці, які перепольською окупацією мусили покинути Галичину.

Можна сміло сказати, що Закарпатська Україна пробудилася з вікового сну й відраділася до нового національного життя.

Тепер вона зуміє постояти за свою політичну долю.

17 серпня 1921.

Др. Михайло Лозинський.

ЦАР -- ГОЛОД.

Пророчтво українського ученого. — 25 мільонів народу засуджено на голодну смерть. — До голоду ще й холера. — Безпорадне становище.

(Вид спеціального кореспондента "Свободи").

Український учений, професор геології П. А. Тутковський, ще перед війною мислями прокував, що свого літа в Росії буде велика посуха, яка неминує поведе до голоду й можливо до нового переселення народів. Своє пророчкування проф. Тутковський ґрунтував на врожобі й чарах, а на шкільно наукових підвалинах. Студуючи історію, він прийшов до висновку, що всі великі переселення народів, які являлись зявлялись, відбулись наслідком великих посух і врожобів. Сї посухи повторюються періодично, і в разі сїєї рік має бути відзначений такою великою посухою на Сколі Європи.

Хто має нагоду довідатися про це пророчтво, а проф. Тутковський не робив з нього таємниці, — ті здебільшого підмішували зі старенького ученого, який показує, що учений пророк має рацію. СТРАШНА ПОСУХА СПАЛИЛА ШІШУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РОСИ, ЗАХОПИЛИ ТАКОЖ І ЧАСТИНУ СХІДНОЇ УКРАЇНИ. ЗЕМЛЯ ПОТРИСКАЛАСЯ, РІЧКИ І КЕРНИШ ПОВИХАЛИСЯ, ДЕРЕВА СТОЯТЬ ГОЛІ, а Нар-Голод справляє свій бенкет на широких просторах комуністичного краю, що-дня вивираючи сотні й тисячі жертв.

По обчисленню большевських часописів НЕ МЕНШЕ 25 МІЛІОНІВ НАРОДУ ЗАСУДЖЕНО НА ГОЛОДНУ СМЕРТЬ. Вже тепер у голодних місцях масо коштує зерно, ніж хліб, але незабаром не стане й м'яса, бо худоба нема чим годувати, й якого не встигнуть зарізати й зїсти, то повиздає з голоду.

Для Росії голод не є новиною. Деякі російські губернії, як Саратовська й Самарська, голодували майже постійно, бо на один урожайний рік там припадало три неурожайні. Та булава роки, коли в шїй центральній Росії земля нічого не давала, як се було в роках 1811 і 1873. Старші люди ще памятають ті чорні роки, й большевські письменники тепер ламають собі голову над тим, до чого з сїх двох років прийняти нинішній голод.

Від сїх порівнянь народова не стає легше, та коли вже шукають порівнянь, то треба піти трохи далі й згадати про голод початку 40-х років минулого століття в Росії. В роках 1891 і 1873 були вже залиціні, в державі був такий-сякий голод, можна було привезти хліб з закордоном або з тїх місцевостей Росії, де був крайній урожай; опрїч того, чеське правління хотї з великою неохотою, а проте так мусило допустити громадські елементи до справи харчування голодуючих.

Не так було на початку 40-х років. Залишнїй тїд шї в Росії не було, на російських престолї сидїт той кривавий Микола І. (той самий, що віддав у салдати нашого великого побєта Шевченка), громадські елементи не сміли й слова сказати, бо тоді, кажучи словами того-ж нашого побєта — "на всіх язиках все мовчало". Людність неурожайних місцевостей була тоді буйвально засуджена на смерть, допомоги їзидили не було й не могло бути.

Розпач і загальне озвіряння набрали трїдї нечуванїх форм. Документально було встановлено, що ЖІНКИ-СІЛЬЯНИКІ ВАРНИЛІ ВЛАСНИХ ДІТЕЙ, ЩОБ ТІ М'ЯСОМ НАГОДУВАТИ ДРУГИХ ДІТЕЙ. Докладне оповідає про сї страшні подїї Микола Златовратський в своїй книжцї "Поміж Лескова".

Чим нинішні обставини в Росії краше за закордоном навіть прибу хліб, то його нема чим і нема як привезти в тї місцевості, де є голод. Так нема нема змоги привезти хліб з України чи з Сїбіру, бо й залиціні й конї майже не існують більше.

Політичні обставини в нинішній Росії, коли й вярківати чим-небудь до обставин проклятої пам'яті Миколаївського часу, то хїба в гіршу сторону. Тодї не сміло дихати вє, що не було за самодержавя царя, тоді не сміє дихати вє, що не є за самодержавя Ленїна, Троцького й Ко. Большевик, правда, побачили себе змушеними допустити утворення громадського ратункового комітету з таких "контр-революционерів", як Прокопович, Кускова, Кишин та інші. Але можна собі уявити, скільки волї сїї комітет мати-ме. Большевський уряд терпїт-не його "допостяки" — посылкї —

Какутї: біда не приходить одна. ГОЛОДНА БІДА ПРИВЕЛА І ДО РОСИ СВОЮ РІДНУ СЕСТРУ — ХОЛЕРУ. На Північній Кавказі, Донщині, Кубані, по-над Чорним морем, у Воронежчині, по-над Волюгою, в самїй Москві, а також по деяких місцевостях України — всюди вже люте се страшний Гість і всюди кадає свою похоти. Пошесть вже тепер настільки велика, що, напр., у Ростові щоденно вмирає до 400 душ. А вїдома, що холера найстрашнїше люте наприкінці літа й на початку осенї, власне в місяцях серпні й вересні.

Совітський уряд бє вельно глухий, що йому ніхто не вірїти й нічого не дасть, він намагається через третїх осіб апелювати до милосердя свїта й відстати поміч для Росії. Для того російський патріярх Тихон звернувся до архієпископа кентербрійського в Лондоні, а російський письменник Максим Горький звернувся через лондонську часопис "де Нейшн" до громадства Англії та Америки — обїда з палкими заявками до допомоги. Максим Горький звернувся ще через німецького письменника Бергарта Гайтманна до німецького народу, а совітський уряд "оброляє" американського сенатора Френса, який сам тепер є в Петербурзі, щоб при їх допомогі добути хліба для Росії.

Марнї заходї! Цїлий свїт знає, що НЕ БРАК ХЛІБА Є ПРИЧИНОЮ ВЕЛИКОГО ЛІХА, ЯКЕ НИНІ ВПАЛО НА МІЛІОНИ РОСИЙСЬКОГО НАРОДУ. Коли-б не большевський пануванню, то Росія й тепер могла-б обїдїтися власним хлібом, а як ні — то могла-б купити рогат-бї привезти його звідля і куди треба. Але большевський пануванню до того, що мужики в Росії не Засївають своїх нив, що велика колєсєржава стала "соціалістичним синітиком" (слова Ленїна), що нема "душа" для хліба, що нема чим "перезести той хліб, коли-б він і прийшов...

25 мільонів російського народу засуджено на смерть, і ніяка допомога зовні не є в силі відвернути сю лиху долю, як жорстокій вироку, може бути — сю жорстоку кару з трїх большевизму. Однимним виходом — не для всїєї, а для тої частини, котра виживе — є Повалення большевського правління. Багато мільонів так сїм загинє в сїм загинє, матимуть перелоб собою крашї виллїди.

Хто знає, чи не є остання година большевизму в Росії? Ні зявнїшїї Імпаїзї, ні поодинокі повстання, ні бїлоказа в Росії в силі побороити сю страшну хворобу на тїлі людськості. Цар-Голод вже не раз видав земних царів і земні правління: ста: Ко не він повалїть і правління Ленїна, Троцького й Ко.

18 липня.

Радичин.

ГРОШІ НА БОНДИ

ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ОБОРОНИ НАЛЕЖИТЬ СПЛАТИТИ НА АДРЕСУ:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA (2ND DEP.)

1901 COLUMBIA ROAD, N. W., WASHINGTON, D. C.

ТА ПОДАТИ ІМ'Я І АДРЕСУ. БОНДИ ВИСТАВЛЕНІ НА 5, 10, 25, 50 ТА 100 ДОЛЯРІВ

ЧЕСЬКІ РОБИТНИКИ ТА МОСКОВСЬКІ КОМУНІСТИ.

Редакція московської націоналістичної газети, що виходить в Празї, віднеслася була до А. Немєца, посла до чеського парламенту і одного з провідників чеських соціалїстів, з просьбою представити для її читачів комунїстичний рух в Чехії.

У відповідь на сю просьбу старий провідник чеської соціал-демократії представив наперед відношенє чеських соціалїстів до московських комунїстів. Чеські соціалїсти протївляються усім інтервенціям (вмїшуванню) заграничних держав у внутрїшні справи Росії. При кожній нагоді протестували вони проти заграничних проб змінити в Росії політичний і суспільний лад, диктувати російському народови, який порядок і права він має у себе заставити.

Та саме становище зянали чеські соціалїсти не лише супроти вмїшування західної Європи в справи Росії, але супроти вмїшування Росії в справи держав народів, передовсім Чехословацьких. Виходячи з тих самих причин, що готували їх протестувати проти інтервенції в Росії, чеські соціалїсти протестували проти проб московського Інтернаціоналу інтервенувати в Чехії. Тому чеські соціалїсти відкинули 21 жовт. посылку Третім Інтернаціоналом, з таким самим обуренням, з яким вони осуджували авантюри Колчака, Денїкина, Юденїча.

Чеські соціалїсти віддали до чеських робітників особїйний манїфест, закликаючи їх не слухати московського Інтернаціоналу. Рівночасно чеські соціалїстичні послї ввєсли в чеським парламенті інтерпелляцію "про кровавий терор в совєтській Росії", в котрій то інтерпелляції виказує, що арештування та розстрілювання доконували в Росії большевцями, маскуєтьє а іншємор революційною, а на ділі вони звернені проти соціалїстів і робітників, та що вони доконують серед умов, зовсім неможливих в культурній краю. В своїй інтерпелляції соціалїстичні послї питають правління, чи воно може підпрїняти яку мєжнародну акцію, щоби припинити й заставити кроваву різню, яку счиняють большевики над невинними й безборонними людьми.

Чеські робітники послухали закликів соціалїстичних провідників Чехословацьких, а не большевських. В тїм лежить єго невдача московського комунїстичного повстання в Празї й в інших містах Чехословацьких. Чеські робітники вже добре знають, що чеські комунїсти є залиціні наймити Москви, і Дїставши грошї від московських товаришів, вони служать їм з вірністю лєвокам. За грошї вони сповняють все, що їм прикажуть з Москви. Вони обїнують одну революцію за другою. В знім обїнують революцію на весну, на весну обїнують революцію в осені, в осені відкладають її на зїмну. О створеннє одної революційного руху серед Чехів тим чеським комунїстам, московським лєвокам, не ходити. Їм залежить лише авторитет нїбого організації, щоби показатися перед Москвою. Наслідком сього виходить їхнє замїшуванє, як комунїсти заповідати демонстрацію, на неї приходити кілька соток робітників, і учасники розхвалїться зї спущеними носами. Як московським головам потріба революції в Чехії, щоби задумирити своїх робітників, то з комунїстичної революції виходить таке, що навіть на страх ніхто не виходить, а в такїм робітничім містї, як столиця Моравїї Брно, навіть демонстрації комунїстичної нема з ким вїбуть. Робітники вже добре знають, що така комунїстична революція лежить в інтересі московських комїсарів, а не в інтересі чеських робітників.

Послїдню революцію назначено було на дїнь 12 липня. Комунїстичні газети на кілька днї наперед помішували горещї флїкції, прїзнанї, дїяльї. Закликали усіх тїх на вулицю, скїпати щобїдїлї, покинутї з урядом буржуазїї і зрадники. Комунїстична газета "Руде Право" зазивала чеських робітників сповнїти "волю повстання їх", "волю червоної Москви". Революція вїдмоє була початися на площї "Старомєске мїстї", де мали бути величї збори, де мав говорити провідник чеських комунїстів Товїжкї. Сїй грубий комунїст дїясно говорив, але на його вїбу було всего 2 тисячі присутних, а його промову закінчили присутні запїтаннями, кїлькю грошї зяв вїд червоної Москви на свою революцію. Не часий Товїжкї лавить не перече.

"Грошї? Дурнє! Ну щож навіть як і зявїли? Прецїнь грошї дала рїдїна?"

Вечером відбулася стражї демонстрація комунїстів. Не з розвиненими прапорами, але з сїхованими.

На другий дїнь. Се був першїй дїнь нового порядку. Сотки тисяч чеських комунїстів мали обїйти лаву. Місто сього поїдї палати президента ходило лївно дово полїсїнїа. Очевїдно, буржуазїя, Чеські комунїсти мали говорити: "Бачте-чи? Зявїте? Верєня пїсїдїне. Прецїнь лїтом не можна робити революції!"

А чеські робітники уже знають, що большевські авантюри потрібні лише чеським реакціонерам. Тому вони поїрають всіми силами своїх соціалїстичних послї, котрі борються за поправу долї робітників, поправляючи його пложженє через заволеванє фабричних комітетів, суспільне забезпеченнє і т. д.

Щавє пїтаннє, кїлькю є чеських комунїстів. Чеський комунїст Шнерваль говорив на зїзді чеських комунїстів, що їх є 300,000 членів. Пїзнїше він говорив про 350,000 членів. А Зївова говорила майже рївночасно про 400,000 чеських комунїстів. Немає говорити про се, пригадує, що скарбник чеської комунїстичної партії на згаданїй зїзді чеських комунїстів, та що за прїстїпленнєм до Третого Інтернаціоналу гоосуває усього 36,000 людей. З сього виходить, що Шнерваль і Зївова, подаючи число чеських комунїстів, помінювали його кілька разів. Про відношенє сил комунїстичної та соціалїстичної партії дає понїяте хочбї факт, що за той самїй час, як комунїсти зложили на свою нардну вїкладку на 26 тисяч чеських комунїстів, соціалїсти при такїй самїй висотї партійної вїкладки зложили 156 тисяч.

Як причина такого зяпенлї чеського комунїстичного руху? Нємає відповїдати коротко: чеські робітники з кожним днєм бачуть щораз зяїшнє, що подїятка Третого Інтернаціоналу шкідлива робітничому рухови і широкии верствам робітничїй класї.

ПОЗІРІ! ВСІ, ХТО ПОСИЛАЄ ЖЕРТВИ ДЛЯ СТАРОГО КРАЮ!

НЕ ЗАБУВАЙТЕ на українське місто, винищені і біди студентів в Чехо-Словацькій, Австрії і Югославії! ВСІ ЖЕРТВИ ТАК: на кожні 100 доларів висїлати 66 доларів до Галичин, 22 до Чехословацької Республіки, 11 до Австрії і Югославії. Се буде справділиво!

АДРЕСИ ТАКІ:

- 1) До Львова грошовий дредуїтисїтї вїслати до: Zemskyj Komitiet, East Galicja, Europe, (ранішнього лїст з поштовим номером грошї вїд Австрії, Чехословацької Республіки, Руска 3, Lemberg, East Galicja, Europe).
- 2) Для інформаційних послїт на адресу: Украинisches Hilfecommittee, Stronczanska 32, Wien VIII, Австрія.
- 3) Для Австрії і Югославії так грошї, як лїст з інформацією, та дїяльї інформаційних послїт на адресу: Ukrainisches Hilfecommittee, Stronczanska 32, Wien VIII, Австрія.
- 4) Для поштових послїт і грошї в Галичині (на народні цілі) вїслати грошї вїд Австрії, Чехословацької Республіки і Югославії в газетї чи в листї, як знаємо: Висїлати грошї вїд Австрії, Чехословацької Республіки і Югославії в Галичині в Львові.

Мимо волі мусите їх любити!

Вони ВИРЯЖАЮТЬСЯ
Вони є ЗАМЕНИТИ

БІЧ-НОТ
ЦИГАРЕТКИ

20 for 15¢

звивав уряд до суворих миршоб не допустити до його.

Знаємо, що це значить. Польські гороризми кінчать свою роботу на Шльську, треба їм дати нову у Східній Галичині, бо вони нічого не вміють і не хочуть робити, лише різати. Коли їх не пішли на чужий, то добувешся до своїх, а це велика операція. Планом польським ще досі своєю в пам'яті, як їх різали Мазури, 1814 року, а вони тую операцію радять відсунути на схід.

„Курер Львовський“ пише, що Польки сполучають Польщу країною. Це правда. Але чیه? Країною невинних людей, і сполучають такі частини, котрі до Польщі не хочуть належати, бо вони не польські.

„Людська кровця не водина, тривати не годиться?“ Запитаєте се собі панове з „Курера Львовського“, з того Курера, при якому колись співробітником був Франко.

І як вам не соромно? Ликий хит мур, що його сполучає не любов, не тиха культурна праця, а кров, людська кров. Крам захсне і мур розлетиться, панове, як беззастанно розлетіється „кінець-уліт“ у Львові.

А найновіше, чого нас учить польська преса, це кляч, що в Польщі має право пити польську воду і дихати польським повітрям тільки Поляк („Річчя Посполита“).

Ось до чого дійшли польські гуманісти, то, що голосили цією мовою світові, що вони найчесніший і найвідданіший народ на світі, вибраний народ!

Та нам нема діла до цього, кому в Польщі вільно пити воду, а кому хотіти свіжої, кому дихати воздухом, а кому захотіти сполучити, ми тільки хочемо, щоб Польки не затроювали нам нашого українського воздуку і не каламутили української води.

„Хочемо жити. І цього права вимагаємо для себе безумовно і чисимо на те, що наш народ його ніколи й за ніяку ціну не зречеться та ще сподіємося, що другі, цивілізовані від нас народи, зрозуміють наше трагічне становище і в боротьбі за потоптане достоїнство людини подадуть нам свою чисту руку.

Так як тепер є, не може бути і не буде!

Не з шовінізмом, бо ми до польських справ не втрутаємо, а з конкечністю для самооборони підносимо цей голос і будемо

ПОЛЬСЬКИЙ ДНЕВНИК ПРО УКРАЇНСЬКИЙ РУХ РОБІТНИЧИЙ.

Польський соціалістичний посол варшавського союзу Недзжалковський мав недавно інтерв'ю з кореспондентом консервативного краківського „Часу“. Соціалістичний посол подає буржуазному дневнику реві про події в польському робітничому рухові та на основі своїх інформацій і розмов з комісаром поліції Анушем, говоривши про соціалістичний посыл про комуністичний рух в Польщі. Коли буржуазний дневник спитав його, як є осередки праці комуністів в Польщі, посол Недзжалковський відповів:

— Такі осередки є чотири: Варшава, Лудз, Гринича Домброва і середньо-східна Галичина. Тут комуністи поірають робітників українців, давні члени ППСД. Треба замітити, що українські соціалісти є загально сторонниками комуністичних форм у приміненні до Польщі, але не в приміненні до України. Подібне явище бається серед українських соціалістів, які від Польщі ядають найбільше ідучних реформ по думці комуністичної програми, а до українських справ стоять на націоналістичному становищі.

Цю ширю, від „соціалістичного“ серія ідучих денунціуючих соціалістичного посла на українських робітників, помістив буржуазний „Час“ в 151 ч. з 6. липня 1921 р.

Посол Недзжалковський, як соціаліст, вводить нові звичаї, а саме давати інформації про робітничий рух в буржуазних шляхетських газетах. Це справа ППС.

Що до українських робітників, то посол Недзжалковський і його партія зробили більше, як би не втягали силою українських робітників до своїх організацій. (Вірає).

БУВШИЙ КАЙЗЕР ВОРОГОМ ЖИДІВ.

Один голандський професор мав нагоду говорити з бувшим царем Вільгельмом про різні політні справи.

Розмова дійшла на тему революції в різних європейських краях.

Запит професора, чи можна революція в Голандії, кайзер відповів:

— В Голандії революція неможлива, бо Жиди тут не мають ніяких впливів. Жиди майже вилізли в Росію і на Угорщині, тому там викликали революцію. Також революцію в Німеччині викликали Жиди. Вони є відважні за все але вже тепер діється на світ.

Гарну політичну концепцію має бувший володар Німеччини. Ненавистний член чорнотенської компанії небищка Пурашкевича.

CUNARD-ANCHOR

Наближені, наскорої кораблі в порт Навіщівська обстава для пасажирів. Висхідні місця або сусідні місті знаходяться наші місцеві агенти.

СAXONIA15.	Вересня
П. кл.	III. кл.
Гамбург	\$145.00
Лансир	\$135.00
Таркс	\$50.00

СЕРВІС ЧЕШВЕРУ, SOUTHAMPTON, LIVERPOOL & GLASGOW

CARMANIA13.	серпня
COLUMBIA13.	серпня
BERENGARIA18.	серпня
ALGERIA20.	серпня

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселів і жартівляків писців і артистів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТИВ.
Замовлення посылати до: UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING, 30 East 7th Street, New York, N. Y.

ГЕТЬМАН МАЗЕПА В КИНО-ТЕАТРАХ.

Одна з німецьких фільмових фабрик приготувала висвітлені образи, якого героєм є гетьман Мазепа. Наші представники за кордоном повністю подобає, аби цей образ вийшов як найіривішій.

ЗАПАМ'ЯТІ! Хто хоче пати нехай їде до друку. У нас патиці абсолютно задарно. Замовлення посылати до: UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING, 30 East 7th Street, New York, N. Y.

236.000 ЛЮДИЯ
30BE THE CLEVELAND TRUST
„MIA BANK“

THE CLEVELAND TRUST CO. є великий Банк для ВСІХ людиє—625 гвіндел з котро-чкрав вони покладають або скільки мають грошей. Вас там обслужать дуже ввічливо, коли приїдете до якого небудь з їх трьох офісів три докоханіх офісів. МІА БАНК—це Ваші гроші за границю, скорді по найкращій курсі, спродовати шифрати, ухитити, вську купити, папироти або фірделити, давати пораду в яких небудь справах і заповнюється Вашими особливостями, де вони будуть безпечні і принесуть Вам 4%. Нехай ВАШИМ БАНК буде

The Cleveland Trust Company

МАЄТОК ПОНАД \$125.000.000.00

ПЕКЛО В ХАТІ!
3 ЖИТТЯ НАРОДА В ОДИН ДІ.
ШПА ІЗ ПЕНТИВ

Замовлені викладає враз з грише на адресу: UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING, 30 E. 7th St., New York.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ В АМЕРИЦІ.
Отримайте повномасштабний український загал, що Земельний Банк Гіттенберга у Львові пропонує з дня 20. маю, 1921. приручує нашій інституції повноді агентами справ в Америці, як пр. консультанта гроші з банків і т. д. Присмо рідше хто знає, що замкові відквали до краю і подивитися на американський банків а між ними банком зареком задрати до Земельного Банку а як не отримати повномасштабної інформації, то зверніться до Земельного Банку поганею тобою справу. Заразом маємо надію, що всі українські товариства, залогової комітети і інші організації, які тепер по більшій часті пересилають гроші через чужинські банки до Земельного Банку, будуть переконані через нас. Адресуйте присто так:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.
520 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y.
ARTHUR HANIK, през.

322 N. 8th Street, PHILADELPHIA, PA.
M. THAMANSKA, скар.

UNITED AMERICAN CINE
JOINT ПРЯМА ЛІНІЯ МІЖ НОУ ЙОРКОМ І ГАМБУРГОМ JOINT

Найкраще місце для всіх частей центральної Європи.

S. S. „MT. CARMON“ (новий)18-го СЕРПНЯ
S. S. „MOUNT CANTON“ (новий)1-го ВЕРЕСНЯ
S. S. „MT. CLAY“15-го ВЕРЕСНЯ

Кораблі відходять до Порт Нью-Йорк, Нью-Арк, Ривер, при кінці Вест-46-го ул.

Корабель „HANS A“ (Ex-Deutschland), „BAVERN“ (Hansa) „WUESTENBERG.“ (політ. транспортні ліній з німеччини).

Кабінет в 2, 4 і 6 кімнат, на всіх етажах корабля. Ордерні їдальні, їдальні для курців, такі розкішні і промовляють, поклади для улюблених подорожників 3-го класу.

Для заповнення собі шифрати вийшли до витрате небудь агента або

39 BROADWAY, NEW YORK, CITY.

HAMBURG AMERICAN CINE

ДО СТАРОГО КРАЮ

ЦІНА ШКОРТАТ з рими, на пр. с одна шифратка до Львова за \$99.00 а друга за \$131.00. Напишіть по інформації. Ми Вам нарештє повсюди доставимо і порадимо Вам якую лінію для Вас найкраще іага. До Нью Йорку Ви приїдете тільки один день порадити в Нью Йорку і Філадельфії. Повномасштабні

В СПРАВИ СПРАВДАЖЕННЯ РОДИНИ обшуть по інформації.

ГРОШІ ДО КРАЮ ПЕРЕСИЛАЄМО через Земельний Банк у Львові скоро і відшкодуємо гарантією.

ПОДАГОДЖУЄМО створення і американських туристичних справ, а якщо потрібні єсе відноситься до своєї української інституції з повним довіром. По всі інформації прикладі або пишіть до котрого-будь нашого офісу:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.
520 E. 6th Street NEW YORK, N. Y.

322 N. 8th Street PHILADELPHIA, PA.

ЛЕВ ЛОТЮЩИЙ.

СИНІ ДЗВІНОЧКИ.
(Оповіданіє).

„Тето, я піду на швинтар!“

„Так озаває Івас до тети Катерини в великийді понеділок. А було то в часі весняних боїв, і густо часто прощобували тину гарматні стрільня. Івас був круглий сирота. Віна похитала і него нечашно батьку мати а йорав Івасу загинув десь в авіаційній авіації.“

Тета Катерина відповіла на Івасів зачудований допит:

„Та за чім на швинтар? Там гаївки не вийдуть! Віна!“

„Я йду до мамуси!“ вповів хлопеч.

„До мамуси?“ осміянувшись тета. „Вийде до тебе а гробу?“

Івас нахмарив чорні брови і вповів сердито: „Посиджу дам.“

„Про береші яди!“ вповила тета. „Я не моню! Але кажу тобі тільки, вважай, що робити ніт тату, ні мама не вернеть тебе з того світа, а ти мусиш жити! Дивися перед себе! Ти круглий сирота! Спачивна невелика: хата, стора і два кусинки поля, ось і все!“

„А сіножат?“ перепиняв тети хлопеч.

„Сіножат? Ха, ха, ха!“ застїялася тета Катерина. „Двадцять кроків в довжину а двадцять в ширину! Є на чім розігнатися. І шо там в не ті сіножати? Кілька дубів, кілька беріз і не потрібні квасини. А правда! Не потрібні квасини. А правда! Не потрібні квасини, братчики, горобчик, материнка, то що?“

„Куди є сині дзвіночки?“

„Є, але вони не дзвонять! Дзвоніть! Куди хопте!“

Івас ще душе насупив брови, а тета вповів:

„Мди, йди на швинтар. Посидь там, може мама вийде з гробу і навчить тебе як жити в світі, бо я маю свою діт!“

Івас вийшов з хати. День був гарний, теплий. Тільки чула на тишині шарпа скряк, що надгалавала нічну. Хлопеч перешшов швидко подвір'я і пустиня дзвоніть! Куди хопте!“

Івас ще душе насупив брови, а тета вповів:

„Мди, йди на швинтар. Посидь там, може мама вийде з гробу і навчить тебе як жити в світі, бо я маю свою діт!“

Івас вийшов з хати. День був гарний, теплий. Тільки чула на тишині шарпа скряк, що надгалавала нічну. Хлопеч перешшов швидко подвір'я і пустиня дзвоніть! Куди хопте!“

Івас ще душе насупив брови, а тета вповів:

„Мди, йди на швинтар. Посидь там, може мама вийде з гробу і навчить тебе як жити в світі, бо я маю свою діт!“

Івас вийшов з хати. День був гарний, теплий. Тільки чула на тишині шарпа скряк, що надгалавала нічну. Хлопеч перешшов швидко подвір'я і пустиня дзвоніть! Куди хопте!“

хату, батьку, матір і брата! А тепер: на дасці в тети.

Сумний, несесаний зайшов він на швинтар.

Тися ще душе прийняла в него до душе тучки. Він же бего-боже дечого запам'ятав. Тільки хвилини веселів пережив у себе. Хлопця ввесе життя! Нагадав собі як то було в гаміру, що було тутечки на швинтарі в час великодних шніт. Дивчати внаслідували гаїлок. Хлопця вгнаїли „волом“. Ах! а дзвони дзвонили без упину.

Боженьку! Звук дзвонів нісся воздухом далеко, далеко аж до ліса, бори. А нині? Така тиша! Стара дзвонів стоїть без дзвонів. Літє воробіи звиркають і шпиркють. Ой! той торобіть! Мов передраждуються до його оми.

„Мамуно! Гей мамуно! по що ви всі померили і мене самого оставили. Шо влію я з себ? Шо я піну сам, а се бозбо!“

Довго жвакя, а хинчав хлопеч до ніста не відповів йому. Ніхто! Тільки кіт шувів далше і похвачав жвакя з хлопця чоготеренка. А тича, страшно суворо тиша ще душе дала іага його і вдувала вські галки, що сіли на стелі, вдерли до нього і потиштили.

Івас встав, втер очі і поглянув на село, а там і зупинився на ріці, що гень гень падала за селом проміж курчавими вербами. Він зняв тую ріку до себе. Хлопчов тактич шукоту, прошивала така туча, що він Івас догго не міг прийти до себе. Вікни злітнув вваж і сфери горчі, кинуць пухляк до його оми.

„Піду, піду відтіля!“ мовив до себе хлопчина раз-у-раз. „Кину ріду село і не верну нікуди вже! На край світу піду, бо тутечки не маю вже нікого! Подобає на тіта, як братика Василя! Нікого! Не померли, тільки я остався сам, сам як палець. Ніхто вже з мій не зговорить до мене! Ніхто! ні-“

В тій хвили давс чути туркіт горлиць.

„Туркуют горлиці!“ похитну Івас. „Може на нашій сіножати затуркали вони? Піду на там і подивлюсь ще раз на нашу сіножат, подумав хлопеч.“

Поглянув ще раз на гріб нечій і подався на узгір'я, що між курчавою і швинтаром. Перешшов узгір'я і пірнув проміж корчми ліщици. З під корчви заглядали до него сині праїци і всімахали до него. Та там і не поїде ніхто на них. Високі старі дуби ще не мали зереного ліста. Торішні сує тріпоталося ще в гіллі, не мов сімучосні відірають від гадуку і вклати, як і нині Івас лежє на землю. Довжкі дуби літали крилаті шаршені і гудали якось так чудно, мов похлужували до дубів. Не скидаєть се тебе торішній лист—вник дуби, а вник листки смірні бора, але бо буні і грабу, що від першого подуву вітр надгалав на себе зелені оліа. Се рабство! Він мусите відіривитися від голоти!

Івас ще звернув узяти на дереву. Він поглянув ширше, на зліацьку, що стелилося скряк і скряк, по всіх породинах проміж корчми і деревами. Тут сині, там білі, тут червоне там жовте! Очі Івас до себе. Є і білі, жуткісні! Тільки синія дзвіночки не бачив. Івас се чудувало його і смутило. Він же любив дуже тото жіа. Було як в косянний Василь косять-трави і кладе вськіє зі-

ла замін на покоси, він попросить його щини де-де дзвонічки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-весь дзвоний синіа чаш зіа...

Івасини стало так чудно на дзвоні. Навч брат Василь зник дзвіночки, то Василь і лишить.

Нараз заглунав Івас на один поляниці сині дзвіночки. Підбіг до них радісно. Вийнявсі. Вітер торкав дзвіночки. Ряд дзвіночки хлопчині, що захчуть звук чужого синіа звук того чужого синіа звук. Прислухався-в

